

Farský list sv. košických mučeníkov

Námestie košických mučeníkov 1, 040 12 Košice – Nad jazerom
<http://www.farnostnadjazerom.sk> mucenici@netkosice.sk 055/6742525

17. 11. 2024

33. cezročný týždeň

42 / 2024

Sv. Alžbeta Uhorská, patrónka košickej katedrály a mesta Košice

spracované podľa: www.dom.fara.sk

Do spoločenstva oslávenej Cirkvi už viac ako 800 rokov patrí uhorská princezná a durínska krajinská grófka sv. Alžbeta. Narodila sa ako tretie dieťa uhorského kráľa Ondreja II. a jeho manželky Gertrúdy Meránskej. Za miesto jej narodenia sa najčastejšie považuje Bratislava alebo Blatný Potok (Sárospatak), vtedajšie kráľovské sídla.

V rámci kráľovskej sobášnej politiky bola princezná Alžbeta ako 4-ročná zasnúbená so synom durínskeho krajinského grófa. Preto opustila vlasť a vyrastala na hrade Wartburg a celý zvyšok života prežila v Durínsku a v Hesensku. Svätopisci jej už v detstve pripisovali výnimočný charakter a zbožnosť. Zároveň už vtedy spomínali Alžbetiných neprajníkov na wartburgskom dvore, ktorí jej vyčítali údajne malé veno, jej cudzí pôvod a najmä neskôr jej radikálny duchovný život.

V roku 1221 sa mladá Alžbeta vydala za Ľudovíta IV., krajinského grófa Durínska. Vydajom získala spoločenský status svojho manžela a stala sa krajinskou grófkou. Ľudovít sa v prameňoch spomína ako cnostný a svätý muž, ktorý mal pochopenie pre Alžbetin duchovný život a skutky milosrdenstva. Ich manželstvo bolo harmonické. Ľudovít v ňom svojej manželke poskytol všetku ochranu proti jej protivníkom. Stali sa rodičmi troch detí Hermana, Žofie a Gertrúdy.

Alžbetin spôsob života sa vymykal akýmkoľvek normám aristokratickej spoločnosti tej doby. Jej život naplňali na jednej strane stupňujúce telesné skutky kajúcnosti voči sebe (odmietanie honosných odevov, pôsty, bičovanie, nočné bdenie v modlitbe) a na druhej strane skutky milosrdenstva voči núdnym (rozdávanie almužien, opatera chudobných a chorých, ich prenášanie do hradu). Počas hladu v roku 1226, keď Ľudovít nebol prítomný kvôli rokovaniu na cisárskom dvore v Cremona, otvorila sýpky a rozdávala z nich chudobným. Almužny dávala aj zo svojho vena.

Ikonickou sa stala udalosť, keď Alžbeta priniesla chorého do hradu a položila ho do manželskej postele. Keď to zistila jej svokra Žofia, s vyčítkami zavolała svojho syna Ľudovíta, aby manželku pokarhal. On však v posteli našiel kríž. Túto podobu legendy nachádzame v ešte známejšej príhode zázraku s ružami. Alžbeta niesla z hradu medzi chudobných chleby, keď ju pri tom zastihol niektorý z jej neprajných príbuzných. Kázal jej ukázať, čo nesie. Chleby sa v jej plášti premenili na ruže. Preto sa ruža, ako jeden z atribútov sv. Alžbety, udomácnil aj na Slovensku a to už v období stredoveku.

Spiritualita sv. Alžbety bola hlboko Kristocentrická. V najstarších hagiografických prameňoch máme zachytené Alžbetine videnia počas slávenia Eucharistie, a tiež sľub, ktorým sa zaviazala k zdržanlivosti a striedmemu životu. Ústrednou postavou jej duchovného života bol Konrád z Marburgu, známy kazateľ, ktorý oplýval duchovným aj svetským rešpektom. Stal sa jej sposedníkom a duchovným vodcom. Alžbetu mu zveril jej manžel Ľudovít, ktorý sa pravdepodobne v čase svojej neprítomnosti obával o manželkinu zraniteľnosť v neprajnom prostredí dvora. Ako zaznamenávajú tiež Alžbetine služobnice, grófka sa mohla poslušnosťou zaviazat akémukoľvek biskupovi alebo opátovi, ale ona sa zaviazala duchovnou poslušnosťou Konrádovi, ktorý nemal nijaké vlastníctvo.

Zlomovým momentom v živote mladej 20-ročnej grófkы bol odchod jej manžela na križiacku výpravu v roku 1227. Alžbeta v čase rozlúčky nosila pod srdcom ich poslednú dcéru. Na výprave Ľudovít zahynul. Alžbeta spolu s deťmi opustila hrad Wartburg. Nie je doložené, či jej odchod bol dobrovoľný alebo nútený. V každom prípade sa Alžbete prihodilo, čo hrozilo každej vdove v tom čase. Stratila vdovské práva. Alžbeta sa uchýlila do

mesta Eisenach pod hradom a k príbuzným po matke. Deti neskôr poslala na výchovu. Na jej obranu sa postavili spolubojovníci jej manžela a obhájili jej práva pred novým pánom Wartburgu. Alžbete následne vyplatili jej veno. V tejto chvíli by bolo obvyklé, keby sa Alžbeta ako mnoho vtedajších vdov rozhodla vstúpiť do kláštora alebo sa znovu vydať. Hoci sa prostriedky z vena k Alžbete dostali, na jej sociálnom postavení, do ktorého upadla po odchode z Wartburgu, sa nezmenilo nič.

Alžbeta si zvolila dobrovoľnú chudobu. vzdala sa všetkého majetku, dokonca aj vlastnej rodiny. Prijala sivý habit. Odišla do mesta Marburg, kde pôsobil aj Konrád. V Marburgu založila špitál, kde bývala a dala ho zasvätiť sv. Františkovi. Starala sa v ňom o chorých a chudobných. Pokračovala v skutkoch milosrdenstva, ktoré neprerušila ani počas ťažkostí. Naďalej pomáhala v celom okolí mesta ženám a deťom, núdznym, bedárom, ľuďom s duchovnými problémami. Ako uvádzajú jej služobnice, z ktorých tie najvernejšie nasledovali aj spôsob jej života, vedela ošetrovať nemocných, hoci ako ženu kráľovského pôvodu ju nik tejto zručnosti neučil.

Zomrela v povesti svätosti ako 24-ročná vo svojom špitáli. Do roka sa začal jej kanonizačný proces, v dejinách Cirkvi jeden z najkratších. Svojou smrťou 17. novembra 1231 sa narodila pre nebo a kanonizácia 27. mája 1235 potvrdila, že pre nebo aj žila. Po smrti začala Alžbeta žiť nový život a to nielen v nebi, ale aj tu na zemi.

Sv. František a sv. Dominik priniesli nový typ laickej svätosti: duchovný život, ktorý staval do stredu Pána Ježiša, jeho evanjeliou chudobu a okrem kontemplácie aj aktívne prejavy duchovného života. Dobrovoľná chudoba a schopnosť vidieť v blížnom druhého Krista sa stali kritérium svätosti.

Sv. Alžbeta bola jedným z prvých predstaviteľov toho nového typu svätosti. Stala sa populárnym vzorom zbožnosti pre laické vrstvy veriacich, pretože jej život kopíroval spoločenské a ekonomické premeny spoločnosti. Najdôležitejšie momenty prežila práve v prostredí mesta. Z hradu zostupovala do mesta, z bohatstva do chudoby, z aristokratického do meštianskeho. Hlavou črtou jej svätosti sa stalo milosrdenstvo a dobročinnosť.

Milosrdenstvo má u nej podobu aktívnych skutkov, ktorými v chudobe napodobňovala evanjeliou život Pána Ježiša. Milosrdenstvo, ako ho odštartoval kult sv. Alžbety, dostalo podobu konkrétnej lásky a pomoci marginalizovaným. Presiahlo však sociálny rozmer a dostalo silný duchovný nadprirodzený charakter dotýkania sa Krista v biednych.

Mnohé súčasné pohľady na milosrdenstvo a na milosrdných ľudí siahajú až do doby najmilosrdnejšej ženy stredoveku, sv. Alžbety. V osobách svätých, ktorí sa aj v tomto momente dívajú na Božiu tvár, sa my dotýkame neba.

OZNAMY – NAD JAZEROM:

- ✓ Dnes 17.11. je diecézna **Dobročinná zbierka sv. Alžbety**.
- ✓ Na budúcu nedeľu 24.11. bude **farská zbierka pre potreby kostola**. Vopred P. Boh zaplať za všetky vaše príspevky.
- ✓ **Milodary na kostol:** Hrehorová 100 €, bohuznáma 200 €, bohuznáma 200 €, bohuznáma 20 €, bohuznáma rod. 50 €.
- ✓ **Spovedáme pred sv. omšami** ráno a večer, vo štvrtok do 20.00 hod.
- ✓ **Adorácia** bude v utorok od 16.00 hod., vo štvrtok do 20.00 hod.
- ✓ V nedeľu po sv. omšiach si môžete vo farskej knižnici zakúpiť kalendáre na rok 2025, vianočné pohľadnice a taktiež aj tri druhy medu.
- ✓ KKS pozýva svojich členov na *Ondrejovské posedenie* v sobotu **30.11.2024 o 14.00 hod.** v Hotelovej akadémii, Južná trieda 10. Záujemcovia sa môžu zapísať v sakristii kostola. Poplatok s pozvánkou je 5 €. (hudba, občerstvenie, tombola).
- ✓ *Hnutie na pomoc rozvedeným kresťanom* pozýva na pravidelné mesačné stretnutie 19. 11. 2024 o 17.00 hod. v kostole Kráľovnej pokoja, Prešov – Sídlisko III.

Rozpis služieb

dátum, čas		služby	1. čítanie	2. čítanie	prosby
sobota 23. 11.	18.00	Meringer J., Hurtuk O.	Olekšáková E.	Meringer J.	Olekšáková E.
nedeľa 24. 11.	7.00	Gburik J., Pajdič M., Lancoš L	Köverová M.	Gburik J.	Köverová M.
	9.00	Haluška J., Matej J., Fabík V.	Haluška J.	Halušková M.	Haluška J.
	11.00	Stružák F., Čepek M., Hrebeňár M.	Berberich B.	Kurucová G.	Berberich B.
	18.00	Katunská J., Haľková I.	Katunská J.	Haľková I.	Katunská J.

33. CEZROČNÝ TÝŽDEŇ

deň	liturgický prehľad	miesto	čas	úmysel
pondelok 18. 11.	<i>féria</i>	Nad jazerom	7.00	+ Mária, Eugen, Hyacint
			18.00	+ Peter, Imrich
utorok 19. 11.	<i>féria</i>	Nad jazerom	7.00	ZaBP Jozef s rod.
			18.00	+ Katarína, rod. Jakubová, Bičkošová
streda 20. 11.	bl. Anny Kolesárovej, panny a muč. – <i>ľub. spomienka</i>	Nad jazerom	7.00	+ Miron (výr.)
			18.00	ZaBP Martina (50 r.)
		V. Opátske	18.00	za + rod. Tomová, Lechmanová
štvrtok 21. 11.	Obetovanie Prebl. P. Márie <i>spomienka</i>	Nad jazerom	7.00	+ Marta, Anna, rod. Raganová, Šemanská, Michaleková
			18.00	+ Mária, Jozef, Peter, Albert, Helena
piatok 22. 11.	sv. Cecilie, panny a mučeniec <i>spomienka</i>	Nad jazerom	7.00	+ Stanislav, Pavol, Irena, Oto, František
			18.00	+ Juraj, Katarína
		V. Opátske	18.00	+ Mária, rod. Forraiiová, Nagyová
sobota 23. 11.	sv. Klimenta, pápeža a muč. – <i>ľub. spomienka</i> <i>večerná z nasl. nedele</i>	Nad jazerom	7.00	ZaBP František
			18.00	ZaBP Priska a Mikuláš (50 výr. manž.) s rod.
		V. Opátske	18.00	za + rod. Bodnárová, Sokolová
nedeľa 24. 11.	34. NEDEĽA KRISTA KRÁĽA	Nad jazerom	7.00	ZaBP Anna s rod.
			9.00	<i>za farnosť</i>
			11.00	
			18.00	+ Milan (výr.)
		V. Opátske	9.00	+ Rudolf, Ondrej, Anna, Štefan